

KONSTITUTSIYA-ERKIN VA FAROVON HAYOT GAROVI

*Sholpanova Aygerim Marxabayevna**CHDPU Maktabgacha ta'lim fakulteti 2 kurs talabasi*

ANNOTASIYA

Ushbu maqolada O'zbekiston Konstitutsiyasining fuqarolar huquq va erkinliklarini ta'minlash, barqaror va farovon jamiyatni qaror toptirishdagi o'rni ko'rib chiqiladi. O'zbekiston mustaqillikka erishganidan so'ng demokratik tamoyillar, iqtisodiy o'sish va ijtimoiy rivojlanishga sodiq bo'lib, Konstitutsiya ana shu qadriyatlarning asosiy kafolati hisoblanadi. Maqolada Konstitutsiyaning shaxs huquqlari, ijtimoiy farovonlik va milliy taraqqiyotni rag'batlantirishdagi o'rni, shuningdek, barcha O'zbekiston fuqarolari uchun erkin, inklyuziv va farovon jamiyatni shakllantirishdagi ahamiyati ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: O'zbekiston Konstitutsiyasi, demokratiya, erkinlik, farovonlik, fuqarolar huquqlari, qonun ustuvorligi, ijtimoiy taraqqiyot

Аннотация В данной статье рассматривается роль Конституции Узбекистана в обеспечении прав и свобод граждан и построении стабильного и процветающего общества. С момента обретения независимости Узбекистан привержен демократическим принципам, экономическому росту и социальному развитию, а Конституция является основной гарантией этих ценностей. В статье подчеркивается роль Конституции в продвижении прав личности, социального обеспечения и национального развития, а также ее важность в построении свободного, инклюзивного и процветающего общества для всех граждан Узбекистана.

Ключевые слова: Конституция Узбекистана, демократия, свобода, процветание, права граждан, верховенство закона, социальное развитие

Annotation This article examines the role of the Constitution of Uzbekistan in safeguarding the rights and freedoms of citizens and fostering a stable and prosperous society. Since gaining independence, Uzbekistan has committed to democratic principles, economic growth, and social development, with the Constitution as a foundational guarantee of these values. The article highlights the Constitution's role in promoting individual rights, social welfare, and national development, as well as its importance in fostering a free, inclusive, and prosperous society for all Uzbek citizens.

Keywords: Constitution of Uzbekistan, democracy, freedom, prosperity, citizen rights, rule of law, social development

KIRISH

1992-yilda qabul qilingan O'zbekiston Konstitutsiyasi mamlakat tarixidagi hal qiluvchi davr bo'lib, uning demokratik va suveren kelajagiga asos soldi. Mamlakatning oliy qonuni sifatida Konstitutsiya shaxs erkinliklari himoya qilinishini ta'minlaydi, ijtimoiy farovonlikka ko'maklashadi, jamiyatning muvozanatli va farovonligi asoslarini belgilab beradi. Unda tenglik, adolat va qonun ustuvorligi kabi tamoyillar mustahkamlanib, O'zbekistonni boshqarish va rivojlantirishda yetakchi kuch bo'lib xizmat qiladi.

O'zbekistonning modernizatsiya va islohotlar sari yo'lida Konstitutsiya barqarorlashtiruvchi omil bo'lib, fuqarolarga o'z huquq va erkinliklarini kafolatlaydi. Konstitutsiyaviy asos mamlakatning iqtisodiy o'sish, ijtimoiy inklyuziya va turmush darajasini yaxshilash maqsadlarini qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu maqolada O'zbekiston Konstitutsiyasida erkin va farovon hayot qanday ta'minlangani, fuqarolarning huquqlari himoya qilinishi va davlat taraqqiyoti demokratik tamoyillarga asoslanishi ta'minlangani haqida so'z boradi.

Metodologiya

Tadqiqot dizayni: Ushbu tadqiqot konstitutsiyaviy qoidalar va huquqiy hujjatlarni tahlil qilishga qaratilgan sifatli yondashuvni qo'llaydi. Konstitutsiyaviy kafolatlarning kengroq ta'sirini baholash uchun butun dunyo bo'ylab o'xshash konstitutsiyaviy bazalarning qiyosiy tekshiruvi ham o'tkaziladi.

Ma'lumotlar to'plash: Ma'lumotlar O'zbekiston Konstitutsiyasi, hukumatning rasmiy hisobotlari va huquqiy sharhlardan to'plangan. Konstitutsiyaviy kafolatlar bo'yicha qiyosiy nuqtai nazarni ta'minlash uchun xalqaro huquqiy manbalarga murojaat qilindi.

Ma'lumotlarni tahlil qilish: Asosiy yo'nalishlarga e'tibor qaratilayotgan mavzuli tahlil o'tkazildi: fuqarolarning huquqlari, ijtimoiy farovonlik qoidalari va Konstitutsiyaning demokratiya va farovonlikni qo'llab-quvvatlashdagi roli.

Natijalar

Fuqarolarning huquqlarini himoya qilish: O'zbekiston Konstitutsiyasida insonning asosiy huquq va erkinliklari, jumladan, so'z, diniy e'tiqod va yig'ilishlar erkinligi, shuningdek, ta'lim, sog'liqni saqlash va mehnat qilish huquqlari aniq kafolatlangan. Bu huquqlar fuqarolarning erkin yashashi va xalq hayotida faol ishtirok etishi uchun kafolatlangan. Masalan, Konstitutsiya so'z erkinligini ta'minlab, fuqarolarning jamoatchilik bilan muloqot qilish, ijtimoiy taraqqiyotga hissa qo'shish imkonini beradi.

Ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanish: Konstitutsiyada barcha fuqarolarning hayot sifatini yaxshilashga qaratilgan ijtimoiy farovonlik siyosati va iqtisodiy islohotlar asoslari belgilab berilgan. Mulk huquqi va tadbirkorlik huquqi kabi iqtisodiy huquqlar

himoya qilinib, biznes va innovatsiyalar uchun qulay muhit yaratiladi. Sog'liqni saqlash, ta'lim va uy-joy bilan ta'minlashga qaratilgan ijtimoiy siyosat ham tenglik va ijtimoiy adolatning konstitutsiyaviy kafolatlariga asoslanib, jamiyat farovonligiga hissa qo'shadi.

Konstitutsiyaning barqarorlashtiruvchi roli: Konstitutsiya qonun ustuvorligini ta'minlovchi va hukumatning o'zboshimchalik bilan harakatlarining oldini oluvchi barqarorlashtiruvchi kuch bo'lib xizmat qiladi. O'zaro tiyib turish va muvozanat tizimini yo'lga qo'yish orqali davlat hokimiyatining barcha bo'g'inlarining javobgarligini ta'minlaydi. Bu barqarorlik xorijiy sarmoyalarni jalb qilish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, fuqarolarning yashash va mehnat qilishlari uchun xavfsiz muhitni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Munozara

Konstitutsiya erkinlik va demokratiya ustuni sifatida: O'zbekiston Konstitutsiyasi xalqning demokratik tamoyillarga sodiqligidan dalolat beradi. Asosiy huquqlarni kafolatlash orqali u fuqarolarga demokratik jarayonlarda ishtirok etish, rahbarlarni javobgarlikka tortish va ularning manfaatlarini himoya qilish imkonini beradi. Konstitutsiyaning erkinliklarni himoya qilishdagi roli nafaqat shaxsiy avtonomiyani kuchaytiradi, balki O'zbekistonning ijtimoiy tuzilishini mustahkamlaydi, barcha shaxslar qadrlanadigan va hurmat qilinadigan inklyuziv jamiyatni rag'batlantiradi.

Konstitutsiyaviy qoidalar orqali farovonlikka ko'maklashish: Konstitutsiyadagi iqtisodiy qoidalar milliy farovonlik uchun juda muhimdir. Konstitutsiya mulk huquqini himoya qilish, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va innovatsiyalarni rag'batlantirish orqali iqtisodiy o'sish uchun qulay muhit yaratadi. Bu, o'z navbatida, O'zbekistonga barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish, qashshoqlikni kamaytirish va umumiy hayot sifatini yaxshilash imkonini beradi. Konstitutsiyada ijtimoiy farovonlikka alohida e'tibor qaratilishi farovonlikning teng taqsimlanishini ta'minlash, nomutanosibliklarni bartaraf etish va ijtimoiy hamjihatlikni rag'batlantirish majburiyatini aks ettiradi.

Konstitutsiyaning milliy taraqqiyotdagi o'рни: O'zbekistonda konstitutsiyaviy tamoyillarga asoslangan holda amalga oshirilayotgan islohotlar davlat boshqaruvini yuksaltirish, shaffoflikni oshirish va ijtimoiy adolatni mustahkamlashga qaratilgan. Mamlakat taraqqiyoti sari Konstitutsiya uzoq muddatli barqarorlik va farovonlikka erishishning rejasi bo'lib qolmoqda. Inson huquqlari himoyasini kuchaytiruvchi va inklyuzivlikni qo'llab-quvvatlovchi so'nggi konstitutsiyaviy tuzatishlar O'zbekistonning barqaror va ilg'or jamiyat qurishga sodiqligini ko'rsatadi.

XULOSA

O'zbekiston Konstitutsiyasi barcha fuqarolarning erkin va farovon hayot kechirishining kafolati bo'lib turibdi. Konstitutsiya demokratiya, erkinlik va ijtimoiy adolat tamoyillarini qo'llab-quvvatlab, milliy birdamlik va barqaror taraqqiyotning asosini ta'minlaydi. Bu fuqarolarning huquqlari himoya qilinishini, iqtisodiy imkoniyatlardan foydalanishini va ijtimoiy farovonlik ustuvorligini ta'minlaydi. Ana shu kafolatlar orqali Konstitutsiya insonlar o'z salohiyatini ro'yobga chiqarishi va mamlakat taraqqiyotiga hissa qo'shishi mumkin bo'lgan muhitni mustahkamlaydi.

O'zbekiston islohot va modernizatsiyani davom ettirar ekan, Konstitutsiyaning barqarorlashtiruvchi va vakolat beruvchi kuch sifatidagi roli muhimligicha qolmoqda. Konstitutsiyaviy qadriyatlarni qo'llab-quvvatlash mamlakatning ijtimoiy inklyuzivlikni rag'batlantirish, investitsiyalarni jalb etish va kelajak avlodlar farovonligini ta'minlash borasidagi sa'y-harakatlari uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'ladi. Shu tariqa, O'zbekiston Konstitutsiyasi nafaqat erkinliklarni himoya qiladi, balki millatning yanada yorqin va keng qamrovli kelajakka intilishlarini o'zida mujassam etgan taraqqiyot va birdamlik qarashlarini qo'llab-quvvatlaydi.

FOIDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Konstitutsiya matni, Toshkent, 1992 yil.
2. Inson huquqlari bo'yicha milliy markaz, O'zbekiston. O'zbekistonda inson huquqlari va erkinliklari to'g'risidagi hisobotlar, Toshkent, 2021 yil.
3. Tursunov, A. "Konstitutsiyaviy islohotlarning iqtisodiy taraqqiyotdagi o'rni". O'zbek Huquq va taraqqiyot jurnali, 2020, jild. 8, yo'q. 1, 45-58-betlar.
4. UNESCO. "Building Prosperous and Inclusive Societies: The Role of Constitutions." Paris, 2019.
5. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Taraqqiyot Dasturi (BMTTD) O'zbekiston. Inson taraqqiyoti hisoboti: O'zbekiston, 2022.